



Mazowiecki Kurator Oświaty  
Al. Jerozolimskie 32, 00-024 Warszawa

KOD UCZNIĄ				

# KONKURS HISTORYCZNY DLA UCZNIÓW KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

**ETAP WOJEWÓDZKI**  
**12 marca 2026 r.**

Uczennico/Uczniu:

1. Arkusz składa się z 19 zadań, na których rozwiązanie masz 90 minut.
2. Pisz długopisem/piórem – dozwolony jest czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i zaznacz/napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

**Życzymy powodzenia!**

Maksymalna liczba punktów	<b>50</b>	<b>100%</b>
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej/-ego		

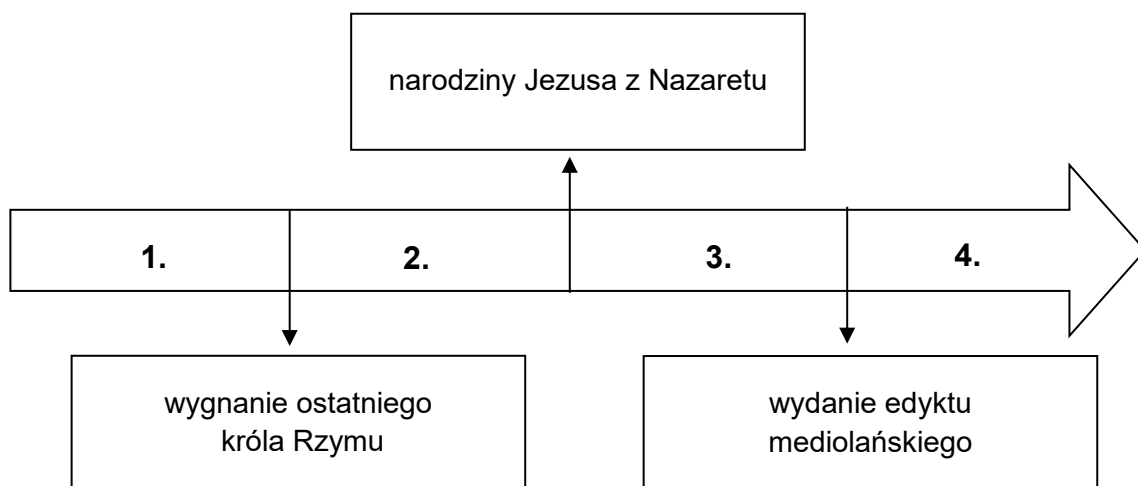
**Ilustracja, tekst i taśma chronologiczna do zadania 1.**



Pod koniec stycznia zamordowali go oficerowie jego straży przybocznej. Na Palatynie odbywały się wówczas coroczne widowiska dla uczczenia pamięci cesarza Augusta. W ostatnim dniu od rana przyglądał się przedstawieniom. Wyszedł z teatru około godziny pierwszej, aby wykąpać się i posiedzieć w pałacu. Przodem szedł Klaudiusz wraz z dwoma dostojnymi senatorami. Ta trójka skierowała się z dziedzińca pałacowego wprost do głównego gmachu, cesarz natomiast w towarzystwie jednego tylko senatora niespodziewanie zбочzył ku ukrytemu przejściu. W tym momencie trybun pretorianów zadał mu z tyłu cios mieczem. Na leżącego cesarza rzuciło się kilkudziesięciu spiskowców. Zadano mu około trzydziestu ran.

Na podstawie: A. Krawczuk, [...], Warszawa 2000, s. 9.

Na podstawie:  
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Statue\\_of\\_...\\_in\\_Via\\_dei\\_Fori\\_Imperiali\\_%28Roma%29.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Statue_of_..._in_Via_dei_Fori_Imperiali_%28Roma%29.jpg)



<b>Zadanie 1.1. (0–1)</b>	pkt
---------------------------	-----

Rozstrzygnij, czy tekst stanowi opis śmierci osoby upamiętnionej na pomniku. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

<b>Zadanie 1.2. (0–1)</b>	pkt
---------------------------	-----

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Opisane w tekście wydarzenia rozegrały się w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

<b>Ilustracja i tekst do zadania 2.</b>
-----------------------------------------



Niewidoczny na ilustracji napis z drugiej strony monety (tłumaczenie z języka łacińskiego): Syn Kazimierza, księcia kujawskiego, trzykrotnie wygnany i powracający do ojczyzny i na tron, rozproszone części królestwa zebrał. Zmarł w wieku lat 73, w 13. roku panowania.

Na podstawie: <https://supermonety.pl/pl/p/500-zl-Skarby-...-2013/3670>

Zaraz po Smoczej Jamie nasza jaskinia jest najpopularniejszą jaskinią Polski, znaną od bardzo dawna. Najstarsza wzmianka, autorstwa S. Piskorskiego, pochodzi z roku 1691. W roku 1783 został sporządzony opis tej jaskini przez miejscowego plebana, na zlecenie prymasa Polski M. J. Poniatowskiego, prezesa Komisji Edukacji Narodowej. Jest to jedna z najbardziej znanych polskich jaskiń, co związane jest z legendą. Według niej ukrywał się w niej przyszły król Polski przed pościgiem króla czeskiego Wacława II. Miał przebywać w niej około sześciu tygodni, a życie uratował mu pająk, który zastąpił otwór pajęczyną, czym zmylił pościg.

Na podstawie: <https://www.klubpodroznikow.com/relacje/polska/podziemia/grota-..>

<b>Zadanie 2.1. (0–1)</b>	pkt
---------------------------	-----

Rozstrzygnij, czy zaprezentowana moneta upamiętnia władcę określonego w opisie jaskini jako *przyszły król Polski*. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

<b>Zadanie 2.2. (0–1)</b>	pkt
---------------------------	-----

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Upamiętniony na monecie władca stoczył m.in. bitwę pod Płowcami.	P	F
2.	Z opisu jaskini wynika, że jej dziejami interesował się osobiście ostatni król Polski.	P	F

**Tekst do zadania 3.**

Traktat rozpoczął nowy etap w stosunkach między dotychczasowym wielkim mistrzem, a później księciem w Prusach, a Prusami Królewskimi i Koroną. Pokojowe zażegnanie konfliktu Polski z Prusami zakonnymi i utworzenie na gruzach państwa krzyżackiego świeckiego księstwa, będącego lennem Polski, spotkało się w zasadzie z zadowoleniem zarówno stanów Prus Książęcych, jak i Prus Królewskich. Sprawa sekularyzacji Prus stanęła nagle w marcu przed senatorami. Zarysowały się tu dwie koncepcje rozwiązania sprawy pruskiej: koncepcja kanclerza Krzysztofa Szydłowieckiego, której treścią była sekularyzacja Prus oraz koncepcja arcybiskupa Jana Łaskiego o inkorporacji Prus Zakonnych do Polski, przedstawiciele Prus Królewskich znaleźli się w grupie zwolenników pierwszej koncepcji, gdyż przez sekularyzację zyskiwali połączenie Prus, do czego Prusacy z dawna zmiierzali.

Na podstawie: J. Małek, *Prusy Książęce a Prusy Królewskie w latach ...*, Warszawa 1976, s. 13-14.

<b>Zadanie 3.1. (0–1)</b>	pkt
---------------------------	-----

Podaj imię i nazwisko wspomnianego w tekście *dotychczasowego wielkiego mistrza*.

.....

<b>Zadanie 3.2. (0–1)</b>	pkt
---------------------------	-----

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz **P**, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo **F** – jeśli jest fałszywe.

1.	Z tekstu wynika, że warunkiem <i>sekularyzacji</i> Prus Zakonnych była ich <i>inkorporacja</i> do Polski.	<b>P</b>	<b>F</b>
2.	Ze względu na sprawowane urzędy, do grona <i>senatorów</i> zaliczali się zarówno Krzysztof Szydłowiecki, jak i Jan Łaski.	<b>P</b>	<b>F</b>

**Ilustracje i tekst do zadania 4.**



Na podstawie: *Atlas historii Polski*, red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, Warszawa 2024, s. 139, 149.

Artykuł 8. Stosunki polityki zewnętrznej naszego Cesarstwa będą wspólne naszemu Królestwu Polskiemu.

Artykuł 17. Prawo rozciąga swą opiekę zarówno do wszystkich obywateli bez żadnej różnicy stanu i powołania.

Artykuł 25. Skazany na karę ponosić ją będzie w Królestwie.

Artykuł 28. Wszystkie czynności publiczne administracyjne, sądowe i wojskowe, bez żadnego wyłączenia, odbywać się będą w języku polskim.

Artykuł 45. Wszyscy nasi następcy do Królestwa Polskiego powinni się koronować, jako Królowie Polscy w stolicy.

Na podstawie: <https://iura.uj.edu.pl/Content/422/PDF/Konstytucja%....pdf>

<b>Zadanie 4.1. (0–1)</b>	pkt
---------------------------	-----

Rozstrzygnij, który z herbów – oznaczony literą **A** czy **B** – obowiązywał w państwie, którego konstytucję przytoczono powyżej. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do tekstu i wybranej ilustracji.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....  
 .....

**Zadanie 4.2. (0–1)**

pkt

Uzasadnij, odwołując się do konkretnego artykułu, że zacytowana konstytucja była w praktyce łamana przez władze, pomimo jej formalnego obowiązywania.

Numer wybranego artykułu: .....

Przykład złamania konstytucji przez władze:

.....

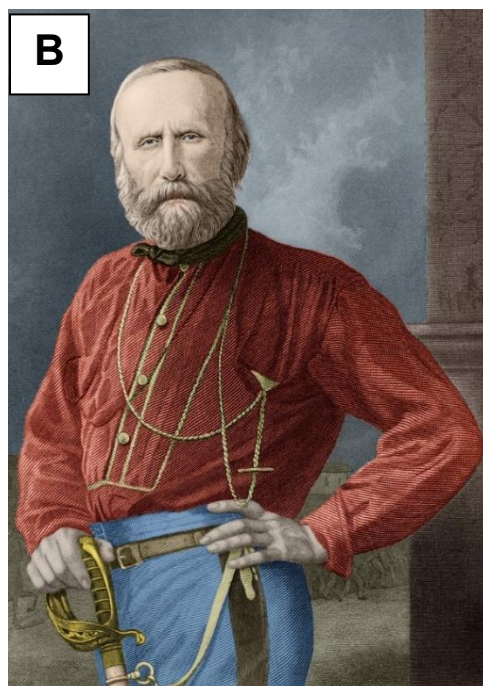
.....

.....

**Mapa i ilustracje do zadania 5.**



Na podstawie: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRD6qpKYFRiWIBIO6MLTUdrpauGi3OeWS8cLA&s>



Na podstawie: <https://i.pinimg.com/736x/ef/b5/bb/efb5bb5166d1ddf46df40184f474e5f5.jpg>  
[https://www.meisterdrucke.pl/kunstwerke/1260px/Unknown\\_Artist\\_-\\_...\\_%281807\\_-\\_1882%29\\_-\\_...\\_%28MeisterDrucke-927346%29.jpg](https://www.meisterdrucke.pl/kunstwerke/1260px/Unknown_Artist_-_..._%281807_-_1882%29_-_..._%28MeisterDrucke-927346%29.jpg)

<b>Zadanie 5.1. (0–1)</b>	pkt
---------------------------	-----

Rozstrzygnij, który z portretów – oznaczony literą A czy B – przedstawia dowódcę wyprawy oznaczonej na mapie strzałkami. Odpowiedź uzasadnij, podając nazwisko postaci i stosowaną przez historyków nazwę wyprawy.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....  
 .....  
 .....

<b>Zadanie 5.2. (0–1)</b>	pkt
---------------------------	-----

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Ostatnim premierem ukazanego na mapie państwa ze stolicą w Turynie był Camillo Cavour.	P	F
2.	W wyniku zaznaczonej na mapie bitwy Wenecja została w tym samym roku przyłączona do Królestwa Włoch.	P	F

**Teksty i ilustracja do zadania 6.**

**Tekst A**

W wyniku walk prowadzonych pierwszego wieczoru, w nocy i nazajutrz, tj. 28 grudnia, opanowaliśmy, i to bez wielkich strat, całe miasto. Zajęliśmy nawet cytadelę i większą część koszar saperów. Koszar grenadierów nie zdobyto szturmem, bo Naczelną Radą Ludową wymogła przejściowe zawieszenie broni i odtransportowanie grenadierów z bronią ręczną, bez karabinów maszynowych, pod polską wojskową eskortą.

Na podstawie: *Polska w latach 1918-1939. Wybór tekstów źródłowych do nauczania historii*, Warszawa 1986, s. 53.

**Tekst B**

Pierwszym ośrodkiem polskiego oporu stała się szkoła im. Henryka Sienkiewicza na zachodnim skraju miasta. Wojsko złożone z młodych ochotników nie było wprawdzie zbyt karne, ale walczyło z niemal szaleńczą odwagą i brawurą. Wojska ukraińskie, mimo wzmocnienia przez kolejne oddziały, źle dowodzone i zmęczone długotrwałą wojną, w nocy z 21 na 22 listopada wycofały się z miasta.

Na podstawie: <https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/....html>

**Tekst C**

W dniu 15 sierpnia szala powodzenia przechyliła się na naszą stronę. Grzmot armat oddalił się od Warszawy. Nieprzyjaciel ustępuje. Nie znaczy to, że jest pokonany. Do całkowitego zwycięstwa daleko. Zarówno żołnierz polski, jak i stojący za nim naród mają jeszcze przed sobą trud niemały. Wysiłek nasz nie jest skończony.

Na podstawie: ... *w relacjach i wspomnieniach*, red. T. Skoczek, J. Załączny, Warszawa 2020, s. 175.

**Tekst D**

Dnia 9 maja dobiegła do kresu nasza ofensywa. Po sukcesach pierwszych dni, umożliwionych przez to, że zdołaliśmy całkowicie zaskoczyć przeciwnika i zadać mu ciężkie straty, działania polskie osłabły. Nieprzyjaciel odszedł nie przyjmując bitwy. Zajmujemy zatem Kijów, osiągamy Dniepr i bierzemy w okupację część Ukrainy.

Na podstawie: A. Garlicki, *Pierwsze lata Drugiej Rzeczypospolitej*, Warszawa 1989, s. 57.



Na podstawie: *Atlas historii Polski*, red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, Warszawa 2024, s. 204.

**Zadanie 6.1. (0–1)**

pkt

Uporządkuj w kolejności chronologicznej wydarzenia opisane w tekstach oznaczonych numerami A–D. Wpisz numery tekstów w kratki we właściwej kolejności, zaczynając od tekstu opisującego wydarzenie najstarsze.

⇒  ⇒  ⇒

**Zadanie 6.2. (0–1)**

pkt

Rozstrzygnij, który z tekstów – oznaczony literą A, B, C czy D – odnosi się do walk upamiętnionych budowlą przedstawioną na ilustracji. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści wybranego tekstu oraz ilustracji.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

**Tekst i ilustracje do zadania 7.**

W Sulejówku po ogródku  
Chodzi sobie powolutku.  
Czyta, jak „Rzeczpospolita”  
Pieje hymny dla Benita,  
Że parlament w d.... ma.  
Jak się pieni całe bractwo  
Na spróchniałe demokradztwo,  
Jak na zamach czyha! Ha!  
Wrzasnął dziadek: Żono! dzieci!  
Przekonali mnie faceci!  
Idę robić to co trza!



Na podstawie: [https://poezja.org/wz/Julian\\_Tuwim/34825/Eia\\_eia\\_alala](https://poezja.org/wz/Julian_Tuwim/34825/Eia_eia_alala); <https://onebid.pl/pl/plakaty-stefan-norblin-pod-jego-przewodem-zbudujemy-poteczna-polske-plakta-wyborczy-...-198/2439129#img-1>  
<https://previews.123rf.com/images/karsol/karsol1405/karsol140500079/28145311-...-a-stamp-printed-in-...jpg>

**Zadanie 7.1. (0–1)**

pkt

Podaj stosowaną przez historyków nazwę wydarzenia z historii II Rzeczypospolitej, do którego genezy nawiązuje tekst wiersza. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści wiersza.

Nazwa wydarzenia: .....

Uzasadnienie: .....

.....  
.....

**Zadanie 7.2. (0–1)**

pkt

Rozstrzygnij, czy zaprezentowany plakat (ilustracja A) powstał przed wydarzeniami opisanymi w wierszu, czy po nich. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....  
.....

<b>Zadanie 7.3. (0–1)</b>	pkt
---------------------------	-----

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Z wiersza wynika, że część ówczesnej polskiej prasy sprzyjała idei rządów autorytarnych.	P	F
2.	Na znaczku (ilustracja B) widnieje podobizna międzywojennego dyktatora wspomnianego w wierszu.	P	F

**Tekst i ilustracje do zadania 8.**

Nic dziwnego, że Tadeusz Dołęga-Mostowicz (1898–1939) został uznany za najbardziej „filmowego” ze wszystkich pisarzy dwudziestolecia międzywojennego. „Kariera Nikodema Dyzmy” to najwybitniejsza z jego powieści. Z jej narodzinami wiąże się pewna legenda literacka. Pisarz, po opublikowaniu krytycznego artykułu, został dotkliwie pobity przez oficerów Marszałka. Wtedy postanowił napisać książkę, która skompromitowałaby ludzi władzy i istniejące układy towarzysko-polityczne, ujawniła mechanizm, który pozwala nieukom dochodzić do wysokich godności w państwie. Postać szczególnie sugestywną i pełną wyrazu stworzył w ekranizacji z 1980 r. Bronisław Pawlik jako świeżo upieczony ziemianin Kunicki, który ma kompleksy wobec starej arystokracji, ale jest przekonany, że za pieniądze można załatwić wszystko.

Na podstawie: <https://filmpolski.pl/fp/index.php?film=122855>



Na podstawie: [https://filmpolski.pl/fp/index.php?fotos=162855\\_13&galeria=152855](https://filmpolski.pl/fp/index.php?fotos=162855_13&galeria=152855)  
[https://filmpolski.pl/fp/index.php?fotos=162861\\_3&galeria=152861](https://filmpolski.pl/fp/index.php?fotos=162861_3&galeria=152861)

<b>Zadanie 8.1. (0–1)</b>	pkt
---------------------------	-----

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Z tekstu wynika, że Dołęga-Mostowicz był zwolennikiem obozu sanacji.	P	F
2.	Ze względu na swą wymowę omawiana w tekście powieść była objęta cenzurą w okresie PRL.	P	F

<b>Zadanie 8.2. (0–1)</b>	pkt
---------------------------	-----

Rozstrzygnij, czy filmową postać wspomnianego w tekście Kunickiego przedstawiono na ilustracji oznaczonej literą A czy B. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

**Tekst do zadania 9.**

Jego partia przyjęła jako swój program mieszaninę zwykłego rasizmu, niemieckiego nacjonalizmu i wulgarnego socjalizmu, która okazała się atrakcyjna dla milionów wyborców. Nauczył się podbijać publiczność tak, że treść tego co mówił niemal przestawała mieć znaczenie. Siła jego emocji odpowiadała natężeniu uczuć upokorzonego narodu. Grał na ludzkich obawach, wygłaszając tyrady przeciwko „żydowsko-bolszewickiemu spiskowi”. „Pucz piwiarniany” z listopada 1923 roku nauczył go trzymać się „środków legalnych”, to znaczy masowych pochodów, procedur wyborczych i politycznego szantażu. Jego proces – podczas którego złorzeczył sędziom w sposób robiący wielkie wrażenie – wyniósł go na pozycję postaci narodowej. Dwa lata spędzone w więzieniu dały mu czas na napisanie wielowątkowych memuarów. Hasło *Ein Volk, ein Reich, ein Führer* było dokładnie tym, co chciała usłyszeć większość Niemców. Znalazłszy się u steru, szybko zabrał się do usuwania konkurentów i przeciwników. W nocy 30 czerwca 1934 roku wezwał nowo powstałą elitę partii (SS) do wymordowania wcześniejszej formacji oddziałów szturmowych (SA).

Na podstawie: N. Davies, Europa. *Rozprawa historyka z historią*, Kraków 2010, s. 1030–1031.

<b>Zadanie 9.1. (0–1)</b>	pkt
---------------------------	-----

Podaj pełną nazwę (nie skrót) partii, o której mowa w tekście.

.....

Zadanie 9.2. (0–1)	pkt
--------------------	-----

Wyjaśnij, w jakim sensie autor tekstu ocenia, że „Pucz piwiarniany” z listopada 1923 roku nauczył go trzymać się „środków legalnych”. W odpowiedzi odwołaj się do własnej wiedzy.

.....

.....

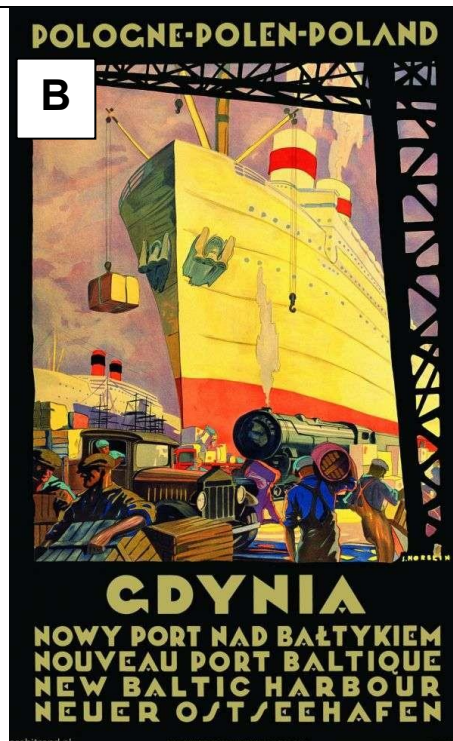
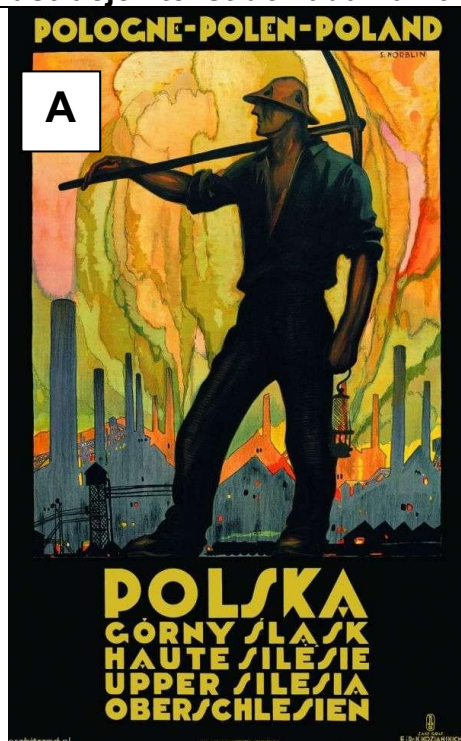
.....

Zadanie 9.3. (0–1)	pkt
--------------------	-----

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Tłumacząc przyczyny dojścia omawianej postaci do władzy, autor akcentuje znaczenie działalności bojówek partyjnych.	P	F
2.	Tytuł wspomnianych w tekście <i>wielowątkowych memuarów</i> to „Mein Kampf”.	P	F

Ilustracje i tekst do zadania 10.



<https://architrend.pl/pl/p/Gdynia-nowy-port-nad-Baltykiem-.../495>  
<https://architrend.pl/pl/p/Gorny-Slask-.../497#galleryName=productGallery,imageNumber=1>

Wszystko zaczęło się w czerwcu 1936 r., kiedy wicepremier i minister skarbu przedstawił w sejmie śmiały, czteroletni plan inwestycyjny. Ideą było rozkręcenie pokryzysowej gospodarki – poprzez rozbudowę przemysłu przetwórczego i rozszerzenie rynku wewnętrznego – ale jeszcze bardziej wzmocnienie obronności państwa. Tym samym reaktywowano sformułowaną w latach 20. koncepcję ośrodka przemysłu wojskowego zlokalizowanego między Wisłą a Sanem (w tzw. trójkącie bezpieczeństwa). W pół roku po exposé wicepremiera, Sejm dał zielone światło tej idei.

Na podstawie: <https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/205299,Grzegorz-Ostasz-...-idea-i-realizacja.html>

<b>Zadanie 10.1. (0–1)</b>	pkt
----------------------------	-----

**Podaj stosowaną przez historyków nazwę oraz uzasadnij sens podjęcia inwestycji, która w okresie II Rzeczypospolitej połączyła części Polski ukazane na plakatach.**

Nazwa inwestycji: .....

Uzasadnienie sensu jej podjęcia: .....

.....  
 .....

<b>Zadanie 10.2. (0–1)</b>	pkt
----------------------------	-----

**Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.**

1.	Oba plakaty propagowały <i>koncepcję ośrodka przemysłu</i> , która została omówiona w tekście.	P	F
2.	Wspomnianym w tekście <i>wicepremierem i ministrem skarbu</i> był Władysław Grabski.	P	F

**Tekst i ilustracje do zadania 11.**

Dramaturgia zbudowana jest na konflikcie majora Sucharskiego z jego zastępcą, kapitanem Dąbrowskim. Po nalocie sztukasów bezpośrednio trafiona została jedna z wartowni, grzebiąc w ruinach kilkoro ludzi. Poważnie uszkodzone zostały koszary. Major Sucharski chciał poddać placówkę. Spór Dąbrowski–Sucharski może być odczytywany w kontekście tradycyjnych polskich sporów o powstania – jako zderzenie postawy romantycznej z pozytywistyczną. Mamy tu również spór dwóch różnych grup społecznych. Dąbrowski to inteligent, reprezentant tradycji szlacheckiej, podczas gdy Sucharski podkreśla swoje chłopskie pochodzenie. Bój o gdański półwysep stał się dogodnym przykładem męstwa prostych żołnierzy i niższych oficerów w sytuacji opuszczenia i braku wsparcia ze strony naczelnego dowództwa.

Na podstawie: <https://www.rp.pl/opinie-polityczno-spoleczne/art13221721-tajemnica-...-historia-i-mit>

Zadanie 11.1. (0–1)

pkt

Podaj stosowaną przez historyków nazwę bitwy, o której mowa w przytoczonym tekście.

.....

Zadanie 11.2. (0–1)

pkt

Wyjaśnij, w jakim sensie autor tekstu ocenia, że *spór Dąbrowski–Sucharski może być odczytywany jako zderzenie postawy romantycznej z pozytywistyczną*.

.....

.....

.....

Zadanie 11.3. (0–1)

pkt

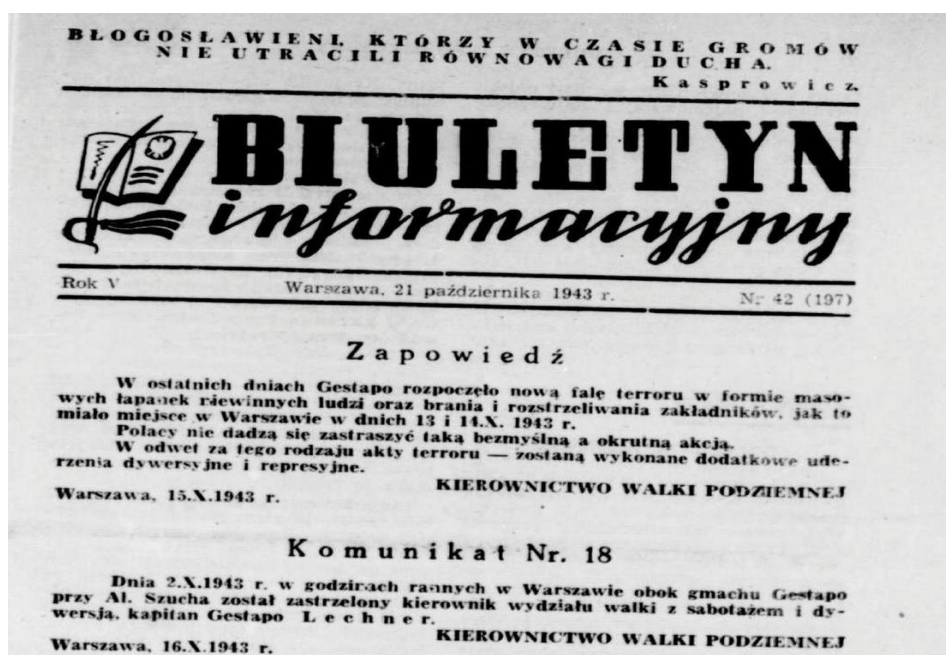
Odwołując się do tekstu, wyjaśnij, dlaczego to właśnie kult postaci majora Sucharskiego, a nie kapitana Dąbrowskiego, był bardziej użyteczny propagandowo dla powojennych władz komunistycznych w Polsce.

.....

.....

.....

Ilustracja do zadania 12.



<https://www.polska1918-89.pl/photos/biuletyn-informacyjny-1,2690.jpg>

<b>Zadanie 12.1. (0–1)</b>	pkt
----------------------------	-----

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Zaprezentowany fragment pochodzi z wychodzącej pod okupacją niemiecką tzw. prasy gadzinowej.	P	F
2.	Wspomniany w Komunikacie nr 18 oficer był najwyższym rangą przedstawicielem okupanta niemieckiego zlikwidowanym przez siły Polskiego Państwa Podziemnego.	P	F

<b>Zadanie 12.2. (0–1)</b>	pkt
----------------------------	-----

Podaj po jednym przykładzie, wspomnianych przez Kierownictwo Walki Podziemnej w *Zapowiedzi* z dnia 15 X 1943 r., uderzeń dywersyjnych i represyjnych.

przykład uderzenia dywersyjnego – .....

.....

przykład uderzenia represyjnego – .....

.....

### Ilustracje do zadania 13.



Na podstawie: <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C973624%2Czobacz-murale-ktore-powstaly-w-polskich-miastach.html>



Tłumaczenie napisu: *Kto ratuje jedno życie – ratuje cały świat.*

Na podstawie: <https://muzeum-ak.pl/zbiory/odznaczenia/medale-okolicznosciowe>

<b>Zadanie 13.1. (0–1)</b>	pkt
----------------------------	-----

**Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.**

Na muralu przedstawiono podobiznę

- A. Aleksandry Piłsudskiej (ps. „Ola”).
- B. Ireny Sendlerowej.
- C. Danuty Siedzikówny (ps. „Inka”).
- D. Wiktorii Ulmy.

<b>Zadanie 13.2. (0–1)</b>	pkt
----------------------------	-----

**Wyjaśnij, za jakie zasługi bohaterce muralu przyznano zaprezentowany medal. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu ilustracji.**

.....

.....

.....

.....

**Teksty i mapa do zadania 14.**

**Tekst 1.**

To byli ci sami, co żaru odpryski  
Na dłoń brali w hutach Uralu,  
A czoła opalił im wiatr syberyjski,  
A piersi zgorzały od żalu.  
„Na szturm, bracia!  
Stąd kilometrów o siedem  
Jest dom, który był mi kołyską.  
Tam żona, tam synek

w ramionach jej płacze.  
I was czeka dom, o żołnierze-tułacze!“  
Generał pozornie spokojny, lecz łowi  
Bez tchu każdy trzask w telefonie.  
„Odwody na odsiecz pierwszemu  
pułkowi! Pchnąć czołgi do walki!“  
I wszystko minęło, i cisza aż dziwi.  
Chlupocze Miereja po bagnie.

Na podstawie: L. Szenwald, *Utwory poetyckie*, Warszawa 1946, ss. 195-197.

**Tekst 2.**

Czy widzisz te gruzy na szczycie?  
Tam wróg twój się kryje, jak szczur!  
Musicie! Musicie! Musicie!  
Za kark wzięć i strącić go z chmur!  
I poszli szaleni, zażarci,  
I poszli zabijając i mścić!  
I poszli – jak zawsze – uparci!

Jak zawsze – za honor się bić.  
Runęli przez ogień szaleńcy!  
Nie jeden z nich dostał i padł...  
Runęli impetem szalonym  
I doszli!... I udał się szturm!  
I sztandar swój biało-czerwony  
Zatknęli na gruzach, wśród chmur!

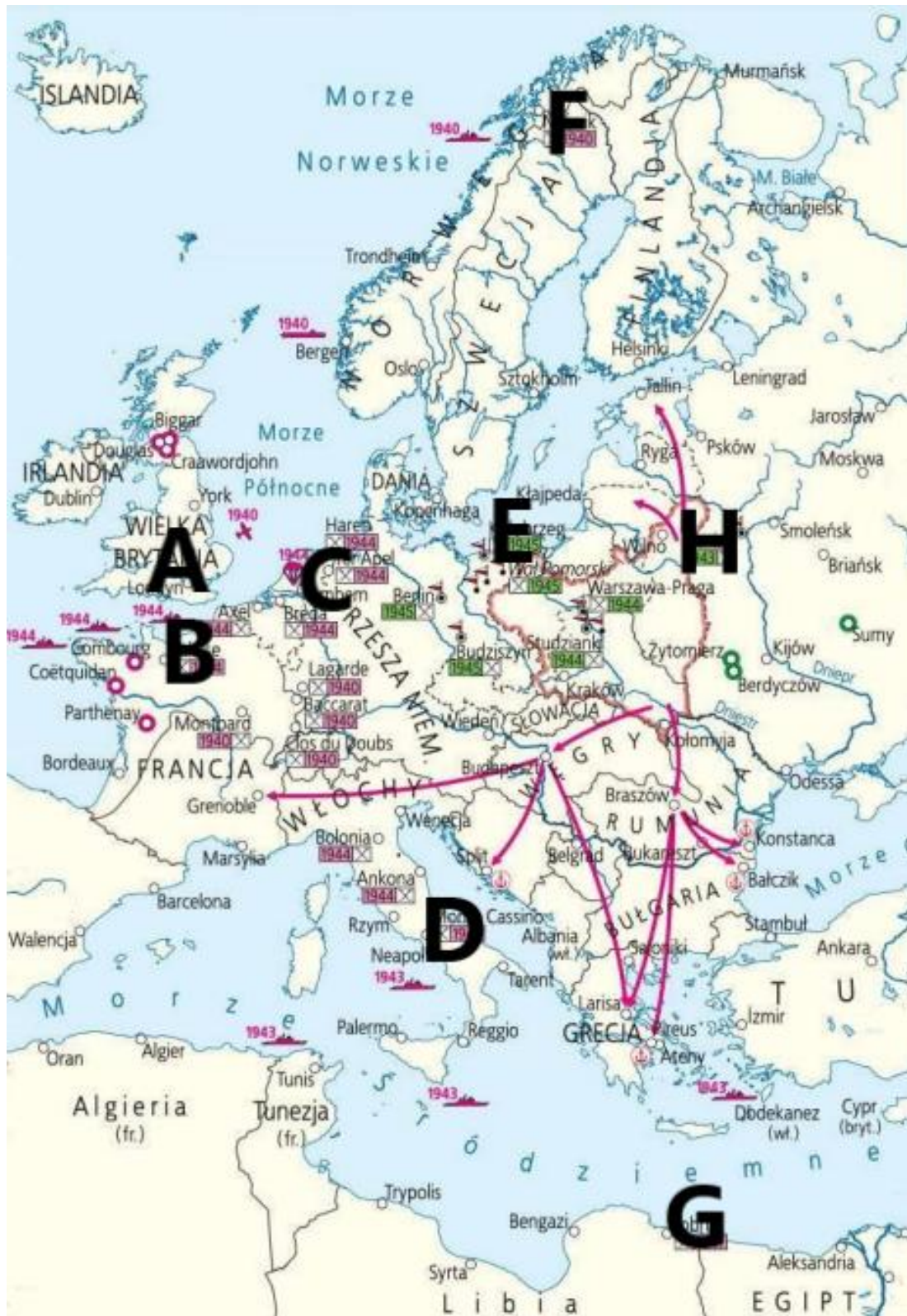
Na podstawie: <https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/.../tekst>

**Tekst 3.**

Pierwsza Dywizja, polska i pancerna  
Prawom człowieka i Ojczyźnie wierna,  
Poszła, by spełnić obowiązek swój.  
Poszły jej czołgi na krwawą rozprawę,  
Za Gdańsk, za Kutno  
oraz za Warszawę.  
Pułki pancerne, strzelcy i dragoni,  
W ogniu czołgowych i armatnich dział,

Gdzie wróg w obronie  
twardym murem stał.  
Z husarskim skrzydłem  
na swoim ramieniu  
Poszli pancerni w stali swoich wież,  
By w obcym kraju, lecz w Polski imieniu  
Odnieść zwycięstwa pod Jort i Falaise.

Na podstawie: <https://warhist.pl/wiersze-i-piesni-wojenne/stanislaw-kowalski-.../>



Na podstawie: [https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTgHbRcpa8u7YLV1VNSx1\\_raUFo80Gmvik0YA&s](https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTgHbRcpa8u7YLV1VNSx1_raUFo80Gmvik0YA&s)

Zadanie 14. (0–3)	pkt
-------------------	-----

Do każdego z tekstów (1–3) dopisz literę (A-H), którą oznaczono na mapie miejsce stoczenia opisywanej bitwy, oraz nazwisko dowódcy walczącej tam polskiej formacji wojskowej. W każdym wierszu tabeli wpisz właściwą literę i dopisz właściwe nazwisko.

Lp.		Litera na mapie (A–H)	Nazwisko dowódcy polskiej formacji
14.1.	Tekst 1.		
14.2.	Tekst 2.		
14.3.	Tekst 3.		

**Tekst i ilustracja do zadania 15.**

Jest wspólny kraj i wspólny cel,  
nie spoczną nasze ręce,  
niestrasny żar ni zimy biel,  
wykonaj szybciej, więcej.  
Wykonaj plan, równaj krok, zewrzyj  
dłonie, nie rządzi już obszarnik pan.

Gdzie mrok, tam światło nam zapłonie  
i traktor ugór zmieni w łąn.  
Socializm i wspólnotę twórz,  
w radości buduj nowe  
i z fabryk, hut, i z łąnu zbóż  
braterskie podaj słowo.

Na podstawie: [https://www.tekstowo.pl/piosenka,mazowsze,piesn\\_o\\_planie\\_....html](https://www.tekstowo.pl/piosenka,mazowsze,piesn_o_planie_....html)



Na podstawie: [https://archive.org/details/dr\\_plan-6-letni-to-sila-i-dobrobyt-polski-wielkie-budowle-socjalizmu-inset-m-13525000](https://archive.org/details/dr_plan-6-letni-to-sila-i-dobrobyt-polski-wielkie-budowle-socjalizmu-inset-m-13525000)

Zadanie 15. (0–2)	pkt
-------------------	-----

Uzasadnij – przywołując po jednym argumente z dziedzin ekonomicznej i połecznej – że tekst i ilustracja stanowią przykłady propagandy okresu stalinizmu. W odpowiedzi odwołaj się do treści obu źródeł oraz kontekstu epoki.

argument z dziedziny ekonomicznej –

.....  
.....

argument z dziedziny społecznej –

.....  
.....

#### Teksty do zadania 16.

##### Tekst A

Kardynał Karol Wojtyła, arcybiskup metropolita Krakowa, został wybrany na papieża i przyjął imię Jana Pawła II. Podczas oficjalnego hołdu kardynałów wstał z papieskiego tronu i serdecznie uścisnął prymasa Wyszyńskiego.

##### Tekst B

O aresztowaniu kardynała Stefana Wyszyńskiego zdecydowali przebywający w ZSRR Bierut i Mazur wraz z nowym kierownictwem Kremla. Miejsce uwięzienia prymasa pozostawało w najgłębszej tajemnicy.

##### Tekst C

W uroczystościach w Gnieźnie pod przewodnictwem prymasa, w rocznicę 1000-lecia chrztu państwa polskiego, nie uczestniczył papież Paweł VI, ponieważ przewodniczący Rady Państwa Ochab odmówił zgody na jego przyjazd do Polski.

##### Tekst D

Tuż po śmierci Stalina biskupi z prymasem na czele wystosowali do rządu PRL list, nazwany *Non possumus*, w którym opisano naruszenie przez władze wynegocjowanego wcześniej porozumienia, w tym usuwanie religii ze szkół.

Na podstawie: A. Dudek, T. Marszałkowski, *Walki uliczne w PRL 1956–1989*, Kraków 1999, s. 86–87, W. Roszkowski, *Historia Polski 1914–1994*, s. 219–220, 279, N. Davies, *Boże igrzysko. Historia Polski*, Kraków 2010, s. 1087.

<b>Zadanie 16. (0–2)</b>	pkt
--------------------------	-----

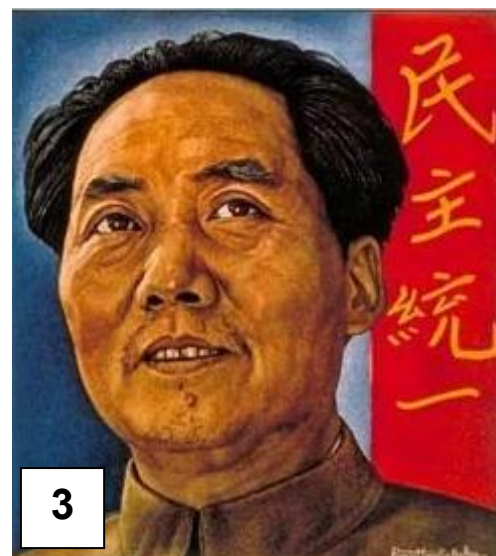
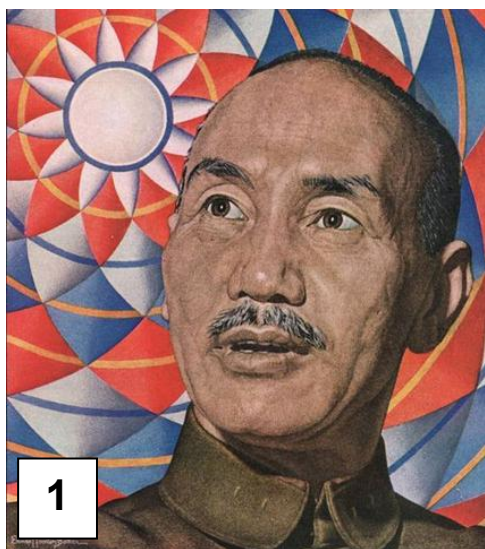
Spośród wydarzeń opisanych w tekstach (oznaczonych numerami A–D) wybierz tekst opisujący wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

<b>16.1.</b>	wydarzenie chronologicznie pierwsze	<b>A</b>	<b>B</b>	<b>C</b>	<b>D</b>
<b>16.2.</b>	wydarzenie chronologicznie ostatnie	<b>A</b>	<b>B</b>	<b>C</b>	<b>D</b>

**Tekst i ilustracje do zadania 17.**

Poza polityką wschodnią Bonn i postęпами rozmów Salt 1 istotnego bodźca w kierunku *détente* należy szukać w odległych Chinach. U progu dekady prezydent Richard Nixon odwiedził starzejącego się wodza, „rozgrywając chińską kartę”. Dwubiegunowa struktura zimnej wojny przekształciła się w ten sposób w nową konfigurację trójkąta, jaki tworzył blok sowiecki, Chiny i Zachód.

Na podstawie: N. Davies, *Europa. Rozprawa historyka z historią*, Kraków 2010, s. 1189.



Na podstawie: [https://content.time.com/time/magazine/archive/covers/1945/1101450521\\_400.jpg](https://content.time.com/time/magazine/archive/covers/1945/1101450521_400.jpg)  
<https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/63e005e4a646b604141f4a51/172839ca-314c-459f-ab06-a7e42ab26705/Time+magazine.jpg>  
<https://i.pinimg.com/736x/1c/a5/18/1ca51893cf97ee024680d60e851b82.jpg>

**Zadanie 17. (0–3)**

pkt

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

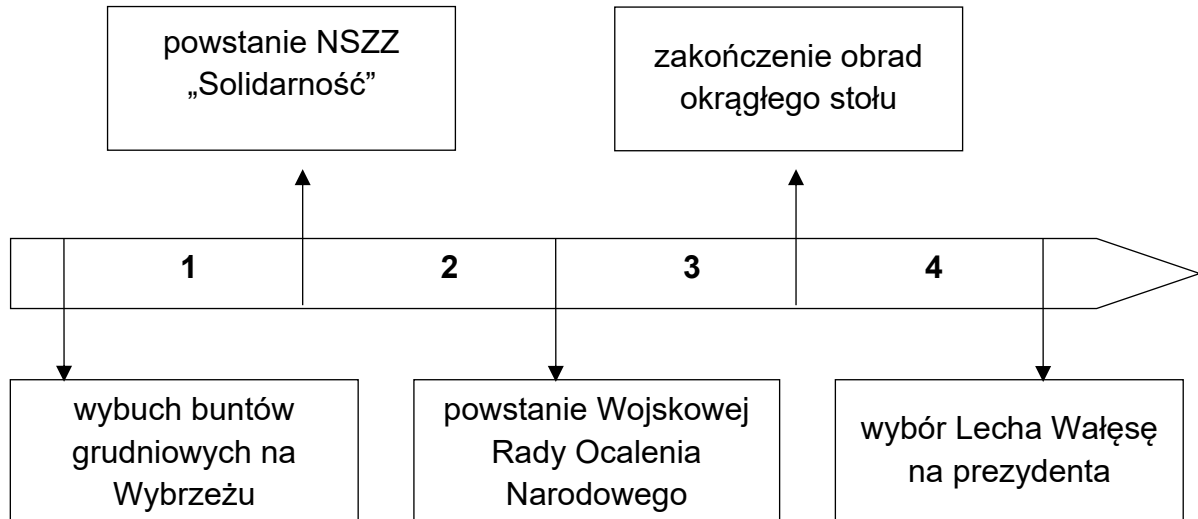
Tekst odnosi się do realiów zimnowojennego świata *u progu dekady 17.1.*\_\_\_\_\_. Wspomniany w tekście *starzejący się wódz* to osoba przedstawiona na ilustracji oznaczonej numerem **17.2.**\_\_\_\_\_. Z tekstu wynika, że pojęcie *détente* oznacza w języku dyplomacji **17.3.**\_\_\_\_\_.

- 17.1.** A. lat 50-tych  
B. lat 60-tych  
C. lat 70-tych
- 17.2.** A. 1  
B. 2  
C. 3
- 17.3.** A. wyścig zbrojeń  
B. odwrócenie sojuszy  
C. złagodzenie napięcia

**Ilustracja i taśma chronologiczna do zadania 18.**



[www.gdansk.ap.gov.pl/pl/top/galeria\\_42.htm](http://www.gdansk.ap.gov.pl/pl/top/galeria_42.htm)



**Zadanie 18. (0–1)**

pkt

**Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.**

Ulotka powstała w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

**Zadanie 19. (0–10)**

pkt

**Napisz rozprawkę na jeden z dwóch zaproponowanych tematów:**

1. „W dzisiejszej Europie czerpiemy o wiele więcej z dorobku starożytnej cywilizacji greckiej niż rzymskiej”. Odnieś się do tej opinii, biorąc pod uwagę osiągnięcia kultury materialnej i duchowej obu porównywanych cywilizacji.

2. „Współcześni Polacy mają prawo być dumni z tradycji demokracji szlacheckiej”. Zajmij stanowisko wobec tej opinii, biorąc pod uwagę aspekty polityczny i społeczny wskazanego w niej systemu.

**Pamiętaj, że wypowiedź argumentacyjna musi liczyć minimum 200 słów.**

**W przypadku niespełnienia tego wymagania nie będą przyznawane punkty za część formalną (spójność i logikę wypowiedzi).**







Brudnopis